Tizenkilenczedik évfolyam. 272. szám. Kolozsvárt, szerda, november 30 1898.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház) a hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az „ELLENZÉK“ előfizetési dija:
Egész évre 16 frt v. 32 korona. | Negyedévre 4 frt v. 8 korona.
Félévre 8 frt v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr., vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz.: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP. Telefon sz.: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklam sora 1 forint.
Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.
Hivatalos közlemények sora: 5 forint.
Nyilttéri czikkek: garmond sora után 20 krajczár fizetendő.

Miért nem ünnepelünk?

Vannak a nemzeteknek épp ugy, mint az egyeseknek életében események, a melyek gyorsabb mozgásba hozzák a vérkeringést és szárnyakat adnak az érzelmeknek.

Ilyenkor azt szoktuk mondani, hogy ez a nemzet, vagy azaz egyén: ünnepel.

Ilyen esemény előtt áll most a magyar nemzet is a maga összeségében.

Van itt egy ugynevezett hivatalos Magyarország annak élén egy kormány, a mely minden áron és minden eszközzel arra akarja kényszeriteni a nemzetet, hogy ünnepeljen még pedig ha van oka reá, ha nincs.

A Bánffy kormány azt mondja, hogy Ferencz József, aki ugyan osztrák császár, de egy személyben magyar király is — holnapután — deczember 2-ikán uralkodásának 50-ik évfordulóját ünnepli.

Ha arról volna szó, hogy ez a nevezetes évforduló kizárólag a magyar király ünnepe, akkor ebben az országban nem találkoznék egyetlen alattvalója annak a jó királynak, a ki a legteljesebb örömmel ne igyekeznék részt venni a király ünnepében.

Tán nem szükséges ma már azt bizonyitani, hogy a magyar király és a magyar nemzet között olyan érzelem közösség uralkodik, a melynek kötelékeit csak azok a rossz tanácsadók képesek széttépni, a kik még a legnagyobb megalázás árán is odasoroztatni akarják a magyar nemzetet ama másik ünneplő táborhoz, a melyben az ellenségeink foglalnak helyet és a kiknek még csak nem is titkolt czéljuk az, hogy megalázzák nemzetünket és megsértsék ennek erkölcsi önérzetét.

Itt pedig most ilyen ünnepély van készülőben.

Az osztrák császár jubilál, még pedig egy olyan történelmi tényt, a mely országunk és nemzetünkre csak gyászt, csak keserüséget és megalázást hozott.

Ha mi most szó nélkül csatlakozunk az osztrák császár alattvalóihoz és velük együtt ünnepelünk, ez azt jelentené, hogy történelmünknek egy sötét korszakát önként ragadjuk ki a história forgatagából és mintegy hálálkodunk az Istenhez azért, hogy kegyeskedett nemzetünket 1848 deczember 2-ikának emlékével megszomoritani.

Az alatt az ötven év alatt, mely azóta elviharzott országunk felett, a magyar király igyekezett tanuságot tenni arról, hogy szereti ezt a nemzetet és őszintén munkál annak boldogulásán és viszont a magyar nemzet is igyekezett behegeszteni azokat a sebhelyeket, melyeket az osztrák zsarnokság ütött a nemzet testén, ámde bár sokat elfelejtettünk és sokat megbocsátottunk abból, a mi sérelem rajtunk esett abban a sötét korszakban, de már annyira még sem feledkezhetünk meg magunkról, hogy most ötven év után ugyanazokat a sebhelyeket engedjük feltépetni, a melyeket az Idő és a kölcsönös megértés és bizalom már-már behegesztettek.

Azt hisszük, hogy a király maga is belátja, hogy a magyar nemzet nem azért vonakodik ebben az ünnepben részt venni, mintha nem szeretné a királyát és nem viseltetnék iránta a legodaadóbb hüséggel és ragaszkodással, hanem egyedüli indoka az, hogy nem akarja megismételni azokat a szomoru történelmi tényeket, a melyekhez legszomorubb emlékeink füződnek.

És mi olyannak ismerjük a magyar királyt, a ki nemzetünknek e jogos érzékenységét és vonakodását megérti és respektálja. Csak azok a gonosz tanácsadók, a kik most az oldala mellett állanak, feledkeznek meg a nemzet iránt és ennek tradicziói iránt tartozó köteles tiszteletükről, a mikor a magyarral ugyanazt a sötét korszakot akarják átéletni, a melyre ötven év alatt a feledés fátyolát igyekezett király és nemzet ráboritani.

Mondhatjuk, hogy ezek a tanácsadók első sorban magának a koronának tesznek legrosszabb szolgálatot akkor, a mikor megujitani igyekeznek egy gyászos és már-már elfeledett korszaknak az emlékét s ezzel ismét megháboritják azokat az érzelmeket, melyben nemzet és király egybeforrt.

Mi találtunk eddig is és találni fogunk ezután is alkalmat arra, hogy a magyar nemzet a maga jó királyát ünnepelje és adtunk is már nem egy példát arra, hogy a király örömében és bánatában őszinte szivvel veszünk részt, de ujabb megaláztatásba nem engedhetjük belesodortatni a nemzetet, mert abban még a királynak sem telhetnék öröme, ha a magyar lemondva nemzeti önérzetéről, tanuságot tenne gyöngeségéről.

Minket a történelem tanitása és a király iránt való hüség tett erőssé és nagygyá s mi ezen az uton a király vezérlete alatt csak előhaladni akarunk s ezért nem ünnepeljük mi ezt a jubileumot, a melyben való részvétel erről az utról vetne vissza.

Politikai hir.

Az értelmetlen Mór. Bánffy kitünő izlését semmi sem jellemzi jobban, minthogy Apponyi ellen Mezei Mórt, vagy mint a folyosói humor keresztelte el: Mórt küldte ki vezérszónokul. Hogy Mezei Mór ur parlamenti mekegésében micsoda értelmetlenségeket és hülyeségeket hordott össze, ezzel nem sokat törődünk. De egyet nem hagyhatunk megjegyzés nélkül. Mezey Mór ur nagyon értelmetlennek szimulálta magát, (ugy mondják, nem nagy érdeklődésébe került), midőn Visontai közbeszólt, hogy ő (t. i. a Mór) naponta husz viczinálista közgyülésen ül. Mezei Mór erre azt válaszolta: „nem érti, mit akar mondani Visontai“. Nos, ha nem érti, mi készséggel adunk Mezei Mór urnak ennek megértésére egy kis házi leczkót. Mezei Mór ur szintén a szabadelvü párt lelkes tapsolói között volt, midőn a Miklós-féle fábólvashid alkalmával elhangzott a Csáky-féle inditvány, mely tudvalevőleg a képviselőket eltiltotta a viczináliáktól, — és daczára ennek, Mezey Mór ur alig látszik ki a viczináliáktól. Erre czélzott nagyon jogosan Visontai képviselő és hogy Mór ur jobban megérthesse, ime közöljük ama viczinálisokat, melyeknek igazgatóságában Mezei Mór ur is benn czücsül. Tehát:

Balaton—Szengytgyörgy—somogyszobbi helyiérdekü vasut részvénytársaság.

Békés - csanádi helyiérdekü vasut részvénytársaság.

Brassó—háromszéki helyiérdekü vasut részvénytársaság,

Lajosmizsei helyiérdekü vasut részvénytársaság.

Fejér- és Tolnavármegyei helyiérdekü vasut részvénytársaság.

Csáktornya—sajróti helyiérdekü vasut részvénytársaság,

Csetnekvölgyi helyiérdekü vasut részvénytársaság.

Győr—veszprém—dombovári helyiérdekü vasut részvénytársaság.

Haraszti—ráczkevei helyiérdekü vasut részvénytársaság.

Karczag—tiszafüredi helyiérdekü vasut részvénytársaság.

Kisujszállás—dévaványa—gyomai helyiérdekü vasut részvénytársaság.

Mátrai helyi érdekü vasutrészvénytársaság.

Niregyháza—mátészalkai helyi érdekü vasutrészvénytársaság.

Pápa—csornei helyi érdekü vasutrészvénytársaság

Temesvár—buziási helyi érdekü vasutrészvénytársaság.

Temesvár—nagy szent-miklósi helyi érdekü vasutrészvénytársaság.

Ungvölgyi helyi érdekü vasutrészvénytársaság.

Vinkovcze—brckai helyi érdekü vasutrészvénytársaság.

Boldavölgyi helyi érdekü vasutrészvénytársaság,

Ungvölgyi helyi érdekü vasutrészvénytársaság.

Az utolsó hónap.

A Bánffy-kabinet elérkezett a kiegyezési provizórium utolsó hónapjáig Tizenegy hónap telt el a nélkül, hogy a kormány a kiegyezés ügyében tett volna valamit, mint hogy áprilisban benyujtotta a javaslatokat, májusban kiadta a jelszót, hogy még bizottságban sem fogják tárgyalni a javaslatokat, novemberben pedig elkezdte szidatni az ellenzéket, a miért megakadályozza a tárgyalásokat, holott ők maguk odázták el az utolsó napig azoknak kitüzését.

Mindazonáltal volt bátorsága a kormány fejének, hogy csak ugy odavetőleg szóba hozza a paralell üléseket, — inditványt persze nem tett, s arról még kevésbbé adott tájékozást, hogy mi leszen a kormány szándéka a kiegyezési javaslatokkal, melyeket ugy látszik, Ausztriában sem tudnak dülőre vinni ez év végére.

Valószinüleg egy az utolsó órában előrántott provizóriumot javaslattal vél eleget tenni kötelességének, hogy formailag mentse az alkotmányosságot, a valóságban pedig kimutassa, hogy autokrata politikai jellemükhöz hiven az országgal nem törődnek. Mert, ha a többségben való elbizakodás magyarázatát adhatja annak, hogy az ellenzéknek nem adnak felvilágositást, nem volna szabad feledniök, hogy az ország iránt is vannak kötelességeik s a kiegyezés fennakadásának arra a bizonyos nagyhatalmi állásra való vonatkozását sem teszik láthatatlanná azzal, ha a strucz módjára eldugják fejüket, hogy maguk ne lássanak.

A kvótával eljuttottak az eredménytelenség konstatálásáig, s a magyar kvótabizottság előadva a tárgyalások történetét, ez irányban már a közel napokban benyujtja jelentését, hogy királyi döntés alá bocsáthassák egy évre az ügyet... s azután elülről kezdjék az alkudozást, minthogy az osztrákok szerint nincs kiegyezés Magyarország kvótájának emelése nélkül.

A Pulszky—Olschki-ügy.

A M—g irja:

Pulszky Károly sikkasztásainak egyik dicstelen epilogusaképpen maradt fönnt az az odiózus affér, a melybe Pulszky könyvvásárlásai révén a magyar állam lovag Olschki Leó, velenczei műárussal keveredett. A parlamentben Rakovszky István szellőztette ezt a botrányos dolgot s Wlassics ugy tüntette fel válaszában ezt az esetet, mintha a kormány ártatlanul jutott volna a krédóba s mintha az olasz műárussal csak azért kegyeskedett volna kiegyezni, hogy egy hosszabb pernek elejét vegye. Egyezséget kötött pedig — igy büszkélkedett a miniszter — a magyar állam károsodása nélkül, integritásának fönntartásával.

Kezünkben van magának Olschki Leónak egy Budapestre küldött levele, a melyben részletesen leirja az összes előzményeket s a melyből kitünik, hogy a magyar kormány a legbotrányosabb indolenczián tanusitotta ebben az ügyben s kiviláglik, hogy a kormány a legbünösebb mulasztással engedte a dolgokat odafejlődni, hogy a magyar állam tekintélye ország-világ előtt kompromittálva legyen.

A milanói selyemkiállitáson történt végrehajtásnak az előzményei ismeretesek, de azért rendkivül érdekes magának Olschkinak előadása.

Évek óta állott — ugymond — Pulszky által az országos képtárral összeköttetésben és az igazgató semmiféle vásárlása ellen nem merült föl aggodalma. Nem is gondolta, hogy ilyen fordulatot is vehet az előkelő összeköttetés.

Mikor legutóbbi számláját benyujtotta, egy szép napon bizonyos Kammerer nevü urtól -- a ki kormánybiztosnak mondotta magát — értesitést kap, hogy a Pulszky vásárlását stornirozzák akkor, mikor a könyvek már egy teljes esztendeig az országos képtárban használatban voltak.

Fölszólitásaira az állam nem volt hajlandó fizetni, tehát pört inditott. Az idézést szabályszerü módon, a budapesti olasz konzul utján kézbesitették téritvény mellett, mely téritvény Rómában a külügyminiszteriumban még most is el van téve.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1898 november 30

Deczember másodika*).

A király, ki az első franczia forradalom idejében (1893 ápril. 19) született s a második (julius) forradalom idejében nyerte el Magyarország koronáját, a harmadik (februári) forradalom hatása következtében, nem minden ellenzés nélkül, levetette biborát s hatalmából még annyit sem tartott meg, — mint a Habsburgok első nagy palotaforradalma után Rudolf király.

Deczember 2-án Olmütz „királyi főváros“ régi palotájának koronázó termében Ferencz Károly, Ferencz József, Ferdinánd-Miksa Károly, Károly-Ferdinánd, Károly-Vilmos és József főherczegek, Mária Dorottya főherczegnő, Erzsébet főherczegnő és férje (Viktor főherczeg). Windisgrätz, Jellacsics, gr. Grünne (Ferencz József főudvarmestere) s a Schwarzenberg-minisztérium tagjai (Stadion, Bach, Cordon, Bruck, Thienfeld) fogadták I. Ferdinándot és nejét, Mária Annát, — kik Lobkowitz hg., Fürstenberg őrgróf és neje kiséretében jelentek meg. I. Ferdinánd kijelentette, hogy fontos okok következtében a császári koronát leteszi, már decz. 1-én nagykorunnak nyilvánitott unokaöcscse, Ferencz József főherczeg javára s ennek, mint fiának részére, Ferencz Károly is lemondott a trónhoz való minden jogáról.

Az erre vonatkozó okiratokat felolvastatván, azokat azonnal aláirta s aláiratta a többiekkel is[1]), kik részben csak most értesültek elhatározásáról.

Ferdinánd — az oklevél szerint — uralkodása 13 esztendejére tiszta öntudattal tekintett vissza; csak akkor töltötte el mély és sajgó fájdalom, midőn birodalma némely részében, hir szerint Magyarországban, lázadás tört ki. Szept. 22. — nov. 7. közt kiadott leiratainak eredménytelensége arról győzte meg, hogy népei boldogságán szive óhajtása szerint immár nem képes munkálkodni; azért elhatározta, hogy leteszi császári és királyi koronáit; s mivel öcscse Ferencz Károly is lemondott a pragm. sanctió értelmében őt megillető jogokról, a korona s a vele összekötött minden jog, hatalom és méltóság minden birodalmukban Ferencz József ausztriai főherczegre és magyar királyi herczegre szállt át alkotmányosan, törvényesen, tettlegesen és valóságosan. Ferdinád tehát mindenkit örökre fölmentett a hüség és engedelmesség kötelező ereje alól s minden hatalmát és koronáját átruházta a hüség, engedelmesség és hódolat kötelezettségével együtt unokaöcsére, törvényes és alkotmányos örökösére I. Ferencz Józsefre. Elősmerését nyilvánitotta hü alattvalói iránt, kik szándékainak megvalósitásában támogatták; s élete fogytáig könyörög, hogy szeretett unokaöcscse és népei szivét, szándékait, akaratát Isten mindig jóra vezérelje, uralkodásának korát Isten előtt kedvessé, benn és künn hatalmassá, virágzóvá és boldoggá tegye.

Ferencz József főherczeg Schwarzenberg hg. ellenjegyzése mellett birodalma minden részével még az nap tudatta, hogy a lemondások és a pragm. sanctio értelmében I. Ferencz József név alatt trónra lépett. 1) Elismerve a szabad és korszerü intézkedések szükségét és nagy becsét, bizalommal lép arra a pályára, melynek összes birodalma üdvös átalakitásához kell őt vezetnie. „A valódi szabadság, a birodalom minden népének egyenjogusitása és minden állampolgár törvényelőtti egyenlősége, valamint a népképviselőknek a törvényhozásban való részvétele alapján, ujra felvirul a haza régi nagyságában, de megifjodott erőben, mint rendithetetlen épület az idők viharaiban, mint tágas lakóház különféle nyelvü törzsek számára, melyeket atyáink kormánypálczája századok óta testvéri kötelességben tart együtt.“ Homálytalanul őrzi meg koronája fényét, csonkitatlanul a birodalmat, de kész megosztani jogait a szép képviselőivel, remélve, hogy a birodalom minden országát és törzsét egy nagy államtetben egyesithető.

Minden intézkedést megtett, hogy midőn a birodalom egy részében a polgárháboru még most is ég, a törvény iránt való tiszteletet mindenütt helyreállitsa. A nagy alkotmánymü sikerének első feltétele a fölkelés lecsillapitása és a bölcs béke. Bizalommal számit ebben a részben minden nép képviselőinek okos, őszinte közremunkálására, valamint a mindig hü földmivelők ép eszére. A kipróbált, hü és bátor sereg továbbra is tántorhatatlanul védi a hazát és a szabad intézményeket. „Ausztria népei! — fejezte be kiáltványát. — Atyáink trónját komoly időkben foglaljuk el. Nagyok a kötelességek, nagy a felelősség, melyet a gondviselés reánk rótt. Isten oltalma fog kisérni bennünket.“

Május 25 e óta V. Ferdinánd alkotmányos császárnak és királynak nevezvén magát, az osztrák parlamentben is rosz vért szült, hogy az uj uralkodó ismét Isten kegyelméből való császárnak nevezi magát; de decz. 2-án mégis tudomásul vette a bemutatott iratokat és Smolka elnök csak annyi tüntetést engedett magának s a parlamentnek, hogy I. Ferencz Józsefet, mint alkotmányos császárt és királyt éltette; [1]) 4-én az osztrák parlament személyesen elbucsuzván V. Ferdinándtól, tisztelgett I. Ferencz József, ki még aznap bevonult Bécsbe. Itt politikai okokból 7-én lőtték főbe az első magyart, Horváth Jánost, ki azután 1849 végéig 145-ön követtek a halálba a forradalomban való részvételük miatt. [2])

A magyar országgyülés az első áldozat halála napján, decz. 7 én foglalkozott a császári okiratokkal, akkor is csupán a Csányi László főkormánybiztostól a honvédelmi bizottsághoz küldött nyomtatványok alapján. A békére hajlók nevében b. Wesselényi Miklós az előleges tanácskozások alkalmával azt javasolta, kétes végü háboruban ne koczkáztassák a nemzet politikai életét, hajoljanak meg a kényszerüség előtt, fogadják el a bemutatott okiratokat, ismerjék el királyul I. Ferencz Józsefet s igyekezzenek kibékülni vele. Kossuth azonban sietett lerontani szavainak hatását. Figyelmeztette a képviselőket, hogy békét most már összes alkotmányos jogaikról lemondva sem nyernének, mert a reactió egész nyiltan törekszik minden alkotmányos és nemzeti jog megsemmisitésére.

Ha vesznie kell a nemzetnek, jobb ha fegyverrel kezében magát törvényesen védve hal, mint gyáván meghátrálva. Inditványára másnap mindakét ház kijelentette, hogy Magyarország sohasem volt az ausztriai birodalom része, hanem független ország, melynek saját alkotmánya van s melyet saját törvényei szerint kell kormányozni. Ezen a függetlenségen és önálláson alapul az ausztriai háznak Magyarországban a pragmatica sanctióban meghatározott rend szerint való uralkodása. Az ausztriai császári trón iránt közelebb tett tisztán családi intézkedések, tehát a magyar királyi székre a magyar országgyülés hozzájárulása és előleges beleegyezése nélkül egyáltalán nem vonatkozhatnak. Hogy azonban a magyar alkotmányt és függetlenséget jelenleg annyi felől fenyegeti veszedelmek közt a hallgatást a nemzet jogainak sérelmével félre ne magyarázzák, kijelentik, hogy a magyar királyi szék a nemzet előleges megegyezése nélkül csak a koronás király halálával üresedhetik meg, abban az esetben a törvényes örökös a nemzettel koronázási hitlevelet kötni, az ország törvényeire, alkotmányára megesküdni s magát Sz.-István koronájával megkoronáztatni köteles.

Némi jogot a koronázás előtt is gyakorolhat ugyan, de csak a törvények értelmében és csakis a koronás király halálát követő időkben. Minden más változás egyedül a nemzet akaratát kifejező országgyülés beleegyezésével történhetik.

(Vége következik.)

*) Mutatvány dr Márki Sándornak a millenium magyar történelemnek karácsonyra megjelenő X. kötetében a szabadságharczról szóló munkájából.

[1]) Az 1861. ápril. 6. megnyilt országgyülés elé csak a nagykorusitásról és a két másodásról szóló száraz jegyzőkönyvet terjesztették. Hitelesitette B. Vay Miklós kanczellár 1861. ápril. 1. Eredetije a régi orsz. levéltár-ban. L. Századok, 1898. 697. l.

[1]) A magyar lapok eleinte I. Józsefnek nevezték.

[1]) Enthüllungen aus Oesterreichs jüngster Vergangenheit. Von einem Mitglider der Linken. (Hamburg 1849.) 223 l.

[2]) 1854. ápril 27-ig 167-re ment a kivégzettek száma. (Hentaller. A mi vértanuink. Egyetértés, 1897., 277. sz.) Ezzel szemben a k-k politische Entehbungs-Commission Bécsben 1850. aug. 27-én 467 re (csupán a „szerb vajdaságban és a temesi bánságban“ 299-re) teszi a magyaroktól kivégzettek számát. (Apor-gyüjtemény az erdélyi muzeumban, 58-b. sz.) Csakhogy amott a legkiválóbb férfiak vesztették életüket, mig emitt akárhányan közönséges gonosztevők voltak

Az őszi és téli idény alkalmából czipő- kalap- és Fehérnemü beszerzésére felhivja a n. é. közönség becses figyelmét

Sipos Testvérek
uri divatáruháza
Belmagyar-utcza 3. sz. alatt.

hol férfi és fiu kalapok, sapkák, sárczipők, Jäger alsók, kesztyük, nyakkendő ujdonságok a legolcsóbb árban kaphatók.
844. 25—50.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A kormány azonban abszolute nem törődött a pörrel, de nem törődött a dologgal akkor sem, mikor végrehajtó itélettel marasztalta el a velenczei felsőbiróság a 39.000 franknyi megfizetésben.

Olschky a tavasszal itt járt Budapesten, kezében az itélettel, fühöz-fához szaladgált, de sem Wlassics nem fogadta, sem semmiféle eredményt nem tudott elérni. Visszautazott, egy biztató szó nélkül.

Otthon megtette az utolsó kisérletet Terjedelmes beadványban Erdély igazságügyminiszterhez fordult, előadván az ügy történetét, irván a többi között:

„És én kénytelen vagyok a dolog ilyetén állása mellett vagy magyar államtulajdont Olaszországban lefoglaltatni, vagy a pört megujitani. Az elsőt el szeretném kerülni, nehogy föltünést okozzak; mielőtt azonban a pört megujitanám — melynek kimenetele kétségen fölül áll, miután a tényekkel és okmányokkal támogatott tényállás a régi maradt, — Nagyméltóságodhoz fordulok, mint a magyar igazságszolgáltatás leghivatottabb öréhez, kérve, kegyeskedjék ügyemet figyelemben részesiteni s engem igaz jogomhoz juttatni."

És a magyar igazságszolgáltatás leghivatottabb öre egy árva betüvel sem válaszolt erre a fölterjesztésre, a magyar kormány pedig, ámbár akképpen tudta Olschki foglaltatási szándékát, selymeket küldött ki a milánói kiállitásra, hogy ki nem elégitett hitelezőjének a legszebb alkalma legyen az általa elkerülni óhajtott föltünést megcsinálni.

Napokig pertraktálták ezt a botrányt az olasz bőrzéken a magyar állam nem nagy dicsőségére.

De ez a végrehajtás sem történt olyan nagyon váratlanul, mint a hogy azt az állami javak kormányzóságának egy nemrég megjelent hivatalos közleménye jelezte. Erre vonatkozólag igy ir Olschki ur:

„Az árverésre vonatkozólag megjegyzem, hogy a causarum regalium directoratus helyettes igazgatója, Simon ur, egészen hamisan van informálva. Előzetes törvényszerü intimáczió után, melyet diplomácziai uton kézbesitettek és a melyben felhivják őt, hogy a jogerős itéletnek 5 nap lefolyása alatt különben végrehajtás terhe mellett, eleget tegyen, Segré Manó dr. milanói ügyvéd utján lefoglaltattam a magyar állam tulajdonát tevő árukért befolyt 39,000 frankot, mely összeg a törvény értelmében a biróság kezé közé került. Miután az olasz törvények értelmében az eljárás az ellenféllel szemben motifikáltatik s kifogásának megtételére 45 napi határideje van, — mely kifogás azonban a jelen resiudicata esetében nem állhatott volna meg — én magam kértem a tárgyalásnak decz. 27-ére való kitüzését.

A magyar állam valamely képviselőjének közbelépéséről tehát szó sem lehet. Ha az egyezség az utolsó pillanatban még létrejöhetett, — mint a hogy létrejött — ezt a magyar állam kizárólagosan az én békeszerető, engedékeny természetemnek köszönheti; de semmi esetre sem tudható be az ő reám erőszakolt akaratának. Az egyezségről jobb, ha hallgatok."

A mellett azonban, hogy Olschki lovag hallgat az egyezségről, annyit mégis tudat levelében, hogy annak értelmében visszakapja az összes vásárolt könyveket s azonfelül fizet a magyar állam 16.000 frank kártéritést.

Olschki ur megjegyzi végül, hogy az egyezséget az ő jogi képviselője diktálta a magyar kormánynak s a kormány kénytelen volt magát föltételeinek mindenben alájavetni. Igy óvta meg a miniszter a magyar állam tekintélyét.

Egy alispán lemondása.

Kolozsvár, 1898 nov. 28.

Udvarhelyvármegyében ismét felgyült a gyu-anyag Ez a vármegye, mely már nehány év óta szintere egy politikai klikk által kezdeményezett torzsolkodásoknak, a klikk embereit uralomra juttatva, gyönyörködteti az országot, a legnevezetesebb botrányokkal, melyekhez hasonlóval nem dicsekedhetik egy megye sem széles e hazában. Ha majd a jövő történet irója szineket keres, a melyekkel megfesthesse a mai kor képét, utasitjuk Udvarhelyvármegyéb, melynek utolsó évei nem csak a botrányok szakadatlan láncolatát tüntetik fel, hanem azokat az erkölcsi okokat is, melyekből a korrupczió és a társadalom szétzüllésének csirái fakadtak.

A hatalmi tultengés, a „szelid nyomás", az erőszak, a törvény világos rendelkezéseinek semmibe vevése, a pajtáskodás, a mai közigazgatási rendszer egyéb fekélyei, mind fellelhetők ennek a megmérgezett megyének életében. Ezekből a forrásokból szürődött össze az a folyam, melynek iszapja ráülepedett a megye közéletére s ebből az iszapból csiráztak ki az „irányadó körök" dudva virágai.

A folytonos személyváltozás a vármegyékben, már gyanus jel. Id. Dániel Gábor, dr. Török Albert, Mikó Árpád, gróf Haller János főispánok, Ugron János, Jakab Gyula alispánok 5—6 év alatt váltották fel egymást hivatalaikban.

Ha még ehhez hozzávesszük a hivatalos sematizmus egyéb neveit, látni fogjuk, hogy uj nevek váltották fel egymást minden téren 2-szer 3-szor.

Vajjon a megyei közélet nyugalmára mutat e ez?

Vajjon lehet-e remélni, hogy tisztul a láthatár, ha a megyei életre folyton zavarólag ható személyváltozások s az ezekkel rendszerint kapcsolatban levő botrányok meg nem szünnek?

Mert az a hajsza, mely Török Albertet főispáni méltóságából, Ugron Jánost alispáni székéből, báró Gamerrát főszolgabirói állásából s még a megyéből is kiüldözte, az a sok felszinre került botrányos esemény, mely kiölte e megyéből a hivatalos álláshoz füződő tiszteletet s arra szoktatta az embereket, hogy boldogulásukat ne a meggyőződés fegyvereihez, hanem a hatalom szekeréhez kössék be, — egyáltalán nem alkalmas sem arra, hogy a hivatali utódok iránt érzett tiszteletet növelje, sem arra, hogy alapja legyen a zavarok lecsendesitésének.

Meg kell adni, hogy a megye nyakára rá kapaszkodott klikk érti ugyan a dolgát. De nem egészen! Megmondjuk miért.

Érti a dolgát, mert be tudta hálózni a megyét a maga érdekszövetségének kötelékeivel, rá tudta tenni a kezét mindenre s a mit lehetett szép szóval, a mi eladó nem volt erőszakkal szerezte meg. Tették, vették az embereket. Elcsapták, ha nem volt szolga, dédelgetik, ha engedelmes. Övék lett a hatalom és dicsőség a megye határain belül, — azn kivül, a dicsőség kétes babérait megfonja felük fölé „Vándor" és „Hargitai" pennája.

Látni való, hogy a klikk érti a dolgát sok minden dologban. Csak egyet felejtett el, azt, hogy a premissákat ők állitották fel ugyan, de a konzekvenciát — rajtuk vonják le. Hanem erre nem gondoltak, mert azt hiszik: fenékig tejföl.

A ki befészkeli magát valahova, szeret kényelmesen elhelyezkedni. Ugron Jánost, mint utolsó akadályt elüldözték s kényelmesen elhelyezkedtek a megyében. De rövid idő mulva csalatkoztak. Jakab Gyula az uj alispán nem bizonyult alkalmas médiumnak, aztán meg a akadálya volt másoknak a hivatalos szamár lajtorján.

Neki tehát menni kellett, akár akart, akár nem.

Az ő története nagyon hasonlatos ahhoz a bizonyos kifacsart czitromhoz, csak hogy amolyan kemény czitromhoz, mely nem engedett kifacsarni magából mindent, s inkább eldobta magát önként. Nem hisszük, hogy az ország közvéleménye, a kormány s még a fizetett sajtó is eltünt volna még egy alispáni kivégeztetést. Mert két alispánt elcsapni, anélkül, hogy az emberek meg ne hökkenjenek, nem lehet. Tudták ezt a klikk matadorok nagyon jól s ezért Jakab Gyula ellen csak a szelid nyomás fegyverét használták, apró tüszurásokat, kéz alatti bosszantásokat, hogy önként váljon meg attól az állástól, melyben a megye közvéleményének tulnyomó többsége támogatta öt.

A többség azonban Udvarhelyt nem számit. A bizalom nem bizalom, a ragaszkodás nem ragaszkodás, ha a klikk nem akarja. Nos! hát nem akarta s Jakab Gyula menesztetik. Hogy miért? Azt most ne kérdezzük. Meg fogja tudni nehány nap mulva amugy is mindenki, mihelyt ismeretes lesz a klikk jelölt neve. A megbotránkozást tegyük félre szépen addig, majd akkor lesz elég alkalom arra, hogy akár halálra kaczagjuk magunkat.

Most csak az alispán lemondásáról s némely előzményről számoltunk be. Az előzmények botránkoztatók, a lemondás sajnálatra méltó, a mi pedig jönni fog, arról majd itéletet fog mondani a közvélemény s hiszszük, hogy utolsó itélet lesz ez az incompatibilis párt fölött.

Jakab Gyula alispán fiatal, munkaképes ember, tehát nem nyugdijazható. Ez az ügy még többször fog az illetékes forumok itélete előtt állani s hisszük, hogy a szelid nyomás daczára sem lesz kivihető az, hogy a vármegye jelenleg egyedüli erejét is letaszitsák állásáról, pusztán csak azért, hogy a stréberségnek martalékául essék az alispáni állás disze és tekintélye.

x. y. z.

Halálos villámcsapás.

Fekete-Győrös, nov. 27.

Tegnap a kora délutáni órákban megrázó, ritka szerencsétlenség történt a falu határán. Már déiharangszó tájban sürü, fekete föllegek torlódtak a látóhatáron, hatalmas orkán szakgatta, hajógatta a fákat, dörgött az ég. elsötétült a táj s vakitó villámok czikáztak a félelmetes felhők mögül, akárcsak julius derekán. Délután egy órakor végre elemi erővel tört ki a rettentő vihar. Szapora záporesővel vegyes megyoró nagyságu jég hullott, a villámok csattogtak s három izben ütöttek le a határon. Két villámcsapás a községi erdőben tett kárt, felgyujtván két százados tölgyet. Fél kettő tájon pedig embert csapott agyon a menykő kint at országuton.

Czáró György gazdaember menekült a fergeteg elől. Kint járt az erdőn komájával s ott érte el a vihar őket. Sietve fogták a két lovat a szekér elé s megindultak az erdei ösvényen gyors hajtással hazafelé. — Czáró György hajtott s mikor már mindsürübbé váltak a villámütések, letért az országutra. Ott aztán gyalog ballagtak a lassan döczögő szekér után: Czáró György elül, a komája utánna. Az ut egyik kanyarulatánál hirtelen iszonyatos recsegésés-csattanás hallatszott. — Czáró hátrabukott a komája vállára s mindketten lerogytak a földre.

Egy óra multán tért eszméletére a koma. Akkor már elvonult a vihar, kitisztult az ég. Költögette, rázta a földön fekvő Czáró Györgyöt. de az meg se moczczant. Csak nagykésőre vette észre, hogy a társa halott: megölte a villám. A teste végighossat violasziure vált, feje bubján hatalmas repedés tátongott, s merev volt minden tagja. A kalálra rémült ember, — a kit a villám szele ért, s a ki ma sulyosan beteg — bevánszorgott a faluba s hirül adta a szerencsétlenséget.

A szörnyü katasztrófa hire mondhatatlan rémületet kelt, az egész környéken. A megrémült nép babonás félelemmel jár a halott látására. Ő eg parasztok az aszonyaikkal együtt siránkozva hiresztelik faluszerte, hogy borzalom lesz a jövő esztendő.

— Éhhalált, dögvészt jelent ez — jövendőlgetik irtózattal.

A nép félelme oly nagy, hogy mig az eset szörnyü hatása alatt áll a falu, alig ér valamit a megnyugtató szó. Legtöbbnyire azt következtetik a szokatlan időjárásból a gazdálkodók, hogy nem lesz hó az idén, amire nagyon rossz esztendő következik.

A Kárpát-Egyesületből.

— A néprajzi bizottság gyülése. —

Kolozsvár, nov. 30.

Az E. K. E. nagytevékenységü bizottsága kedden este rendkivüli fontosságu gyülést tartott, mely fordulópont Erdély néprajzában és alapja lesz egy nagyjelentőségü erdélyi kulturintézmény megalkotásának.

Az ülésen Kozma Ferencz elnöklete alatt részt vettek Szádeczky Lajos, Márki Sándor, Schneller István egyetemi tanárok, Boér Gergely zenetanár, Versényi György dr. tanár, Merza Gyula főpénztáros, Kolbenheyer Bertalan, Radnóti Dezső főtitkár; előadó Herrmann Antal dr., jegyző Kovács Géza.

Az előadó üdvözli Schneller István egy. tanárt, kinek nagy érdemei vannak a dunán tuli vidékek néprajzi tanulmányozása körül s aztán előterjeszti a Mátyás-szobor leleplezése alkalmából az E. K. E. által rendezendő erdélyi néprajzi kiállitás programmjának lényeges pontjait.

A kivitelre nézve felsorolta azokat a tényezőket, eszközöket, és forrásokat, melyekre számitani lehet. Előadta, hogy József kir. herczeg ő fensége személyesen 50 frtot engedélyezett a kiállitás czéljaira és megigérte, hogy meg fog jelenni a kiállitás és az E. K. E. muzeum megnyitásán, ha király ő Felségét elkiséri a szoborleleplezésre. Kilátás van arra, hogy maga az E. K. E. védője József Ágost kir. herczeg fogja ünnepiesen megnyitni a kiállitást.

A programm lényegére nézve még Szádeczky Lajos tett előterjesztést az utolsó bizottsági ülés megbizásából való eljárásáról. Többek hozzászólása után az ülés örvendetes tudomásul vette az előterjesztéseket, melyekből az ügy kedvező álláról győződött meg s a kivitelre nézve a következőkben állapodott meg:

A kiállitás magva erdélyi vidékek jellemző szobái lesznek. Igéreteket tettek, hogy felfognak kéretni a következő interieur-ökre: kalotaszegi szoba Gyarmathy Zsigáné és Nagy Lajosné, toroczkói szoba Toroczkay Sz. báró, erdélyi kulturtörténeti szoba berendezésére az Erd. Muz. Egyesület, háromszéki szoba özv. Cserei Jánosné, hétfalusi csángó szoba Sipos Jánosné, lócsádi szoba a hunyadmegyei régészeti társulat. Az erdélyi szász szoba berendezésére a nagy szebeni kárpát-egyesület és honismertető egyesület. Lesz még egy csiki és egy rumén szoba. A népies és sajátságos, különösen a régi és használatból kiment gazdasági eszközök összegyüjtésére és kiállitására az Erd. Gazd. Egyesületet fogják felkérni. Tervben van az erdélyi halászati eszközök systematikus gyüjteménye, a népies himzések motivumainak és ornamentikájának typologiai sorozatos kiállitása, keramikai szeriesek stb. Ezenkivül kiállitja az EKE a saját gyüjteményeit és erdélyi néprajzi szakkönyvtárát.

Néprajzi tárgyak beszerzésére 1500 frt néprajzi alap áll a néprajzi bizottság rendelkezésére. A központtól 500 frt dotatiót várnak. A vidéki muzeumnak támogatására rendelt alapból nagyobb segélyt remélnek, tekintettel a kiállitásra és a muzeum alapjának sürgős megalkotására. Az időleges kiállitásból az állandó néprajzi muzeum jelentékeny gyarapodása várható. Minden példa arra mutat, hogy egy év alatt gazdag és értékes erdélyi néprajzi muzeum lesz megteremtve.

A kiállitás és muzeum eszméjének tágabb térben való propagálása végett a néprajzi bizottság közelebbről nyilvános előadást rendez néprajzi bemutatásokkal.

Ezután Hermann Antal előadó előterjesztette szövegét annak a folyamodványnak, melyet az E. K. E. nevében a néprajzi bizottság fog intézni Kolozsvár városa törvényhatóságához az iránt, hogy Mátyás-király születési házát restaurálva adják át az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek, néprajzi kiállitás rendezése és állandó táj- és néprajzi muzeum szervezése czéljára.

A kiállitás ügyének ellátására albizottságot küldöttek ki; elnöke Szádeczky Lajos dr., előadója Hermann Antal dr., tagjai Márki Sándor dr., Moldován Gergely dr., Halász Ignácz dr., Versényi György dr., hivatalból tagjai a főtitkár, főpénztáros és titkár; az albizottság működésében részt vehet a néprajzi bizottság minden tagja.

A legközelebbi gyülés vasárnap d. e. 11 órakor lesz a főtitkári hivatalban.

Italmérők szervezkedése.

Kolozsvár, nov. 30.

Már említést tettünk arról, hogy a kolozsvári italmérők együttesen szándékoznak jövő évtől fogva a szeszital fogyasztási adót haszonbérbe venni Kolozsvár városától.

A nagy értekezlet kebeléből alakitott 27-es bizottság elkészülvén az alapszabályokkal, tegnap délután a torna-vivoda helyiségébe közgyülésre hivta össze az összes italmérőket. Megis jelentek jóval kétszázan felől.

A közgyülést — mint elnök — Benigni Sámuel, nagyiparos vezette, a ki megnyitó beszédében részletesen ismertette az ügyállást.

Többek hozzászólása után a közgyülés a következő határozatokat hozta:

1. A kolozsvári italmérési engedélyesek egyesülnek azon czélból, hogy Kolozsvár szab. kir. városa által 1899. január 1-től haszonbérbe adandó városi szeszesitalfogyasztási adát (szesz, pálinka, rum és likőrök) haszonbérbe vegyék.

2. Az egyesülésnek czélja lévén, az italmérési engedélyesek jogos érdekeit védelmezni és előmozditani, azon esetben, ha az italadó beszedési jogának haszonbérletét el nem nyerhetné, az egyesülés annál inkább fenntartandó, hogy az italmérők közösen és egyetemlegesen védelmezhessék jogaikat és érdekeiket a netaláni bérlővel szemben. E végből közös pálinka nagyraktár létesitendő, a honnan az italmérők italszükségletőket az előzetesen megállapitandó egységárak mellett beszerzik. Az italraktár üzletinyereségeiből minden engedelyes az általa árusitott italmennyiség és minőség arányában részesedik.

3. A fogyasztási italadó bérlethez és illetve a közös italraktár létesitéséhez szükséges tőke előteremtéséről, a végrehajtóbizottság a tagok önkéntes hozzájárulása által gondoskodik. Azon tagok, kik tőkebefektetést eszközölnek, a 2-ik pontban emlitett üzleti nyereségen kivül, a befizetett összeg után rendes kamatot élveznek.

E határozatok kimondása után megkezdették az alap szabályok részletes tárgyalását, melyet némi módositással a közgyülés elfogadott.

Móta.

Angol regény.

Forditotta: **AMICA.**

II.

(Folytatás.) (4)

És Móta ott volt, az ambulans kocsival, mely minden tekintetben felszerelve állott az ut közepén, mig Móta aggályos arczal és meleg részvét kifejezésével a szemeiben, várakozott egy középkoru férfira, kit a hősies türelemmel elviselt sok szenvedés kimeritett, midőn Craigi Alek a perronon keresztül jöve, feléje nyujtott kézzel közeledett.

III.

— Mervera kisasszony! Minő szivesség, hogy elibem jött! De Tom, a kegyed Tomja biztositott, hogy kegyedet itt fogom találni, és hogy felment azon megnem engedhető eljárásnak minden részességétől, mely ide jövetelemhez vezetett. Ugy-e nem csalodom? Kegyed Mervale kisasszony — Mervale Móta kisasszony — a Tom Mótája?

Az Alek szép szürke szemeinek a melegsége hasonló boldog vibrácziót ébresztett fel a hangjában, mely a magas hegyek országában, a szelek által sepert felvidéken és a zugó fenyvesek között az igazság mondására volt iskolázva, dalban és beszédben egyaránt.

Mielőtt Móta jóformán magához tért volna ámulatából, mit az Alek külső megjelenése okozott, meghóditva érezte magát általa. De hol volt az a magas, sovány, szigoru alak, a mélyen beesett szemekkel, korán megőszült hajjal, az utóbbi szenvedésektől megnyult és elfehéredett arczczal, a nagy doktor Craigi Alexander, ez év „nagy öreg embere", a hogy Tom nevezte, hol volt hova tünt? Mifféle bűvészet volt helyre hozó, átalakitó, ujjá teremtő működésében, mely a napfényben, fedetlen fővel előtte álló szép férfinak a megjelenését előidezte?

Igaz, hogy az egyik karja fel volt kötve, de az egy könnyedén reád vetett Skót pléd redői alá volt rejtve, azonban, sem az arczán, sem az alakján nem volt egyéb nyoma a betegségnek vagy a gyengeségnek. Tömött vörös barna haja inkább aranyos szint mutatott, mint szürkét és ámbár az ő erős tiszta metszésü arczában kevés szin volt, de beteges sápadtság nem volt azon.

A Móta kék szemei elsötétültek és szinte feketék lettek csodálkozásukban. Egy gyermek őszinte csudálkozásával nézett az Alek arczára; és midőn édes piros ajkai mosolyra görbültek, mi a két orczáján levő gödröcskéket mozgásba hozta, az nagyrészt csupán a ragály eredménye volt, mert az ő köszönésének a modora alatt az Alek komolysága engedett és mosolya vidám kaczagásban tört ki, midőn Móta végre annyira összeszedte magát, hogy azt kérdezze tőle.

— És — és — igazán ön az a Craigi Alexander ur?

Az a félelmes hang, melylyel Móta a nevét kiejtette, sokkal jobban kimagyarázta előtte a helyzetet, mint bármi tehette volna Sérületlen kezével még lejjebb emelte a kalapját és udvarias tisztelettel hajtotta meg a fejét az előtte álló kis lady előtt, biztositva őt, hogy az emberek fiai között valóban ő az, és nem más és tevé utánna: Jobban örülök és hálásabb vagyok azon esélyért, mely számomra lehetségessé és elfogadhatóvá tette, hogy a kegyed szivesen látása alatt e szép országba jöhettem, minthogy azt eltudnám mondani.

Ámbár az iróniának legkisebb árnyalata sem volt a szavaiban, még is azt a hatást idézték elő, hogy a szegény kis Móta fülig pirult.

— Az én szivesen látásom alatt! ismételte.

De még eddig nem volt abban része; ámbár nem azért, mint ha mi a Tom barátját szi esen nem látnánk. De én mást, egy egészen másforma férfit vártam és — de jöjjön a kocsihoz és meg fogja látni.

Ez időre a vonat zakatolva halad ki az állomásról, Alekot, Mótát és egy hordárt, kivel a vasuti társaság ezt a kis állomást ellátta, a perronon hagyva azzal a Gladston bőrönddel, melyet a kalauz a földre dobott.

Intve a hordárnak, hogy a bőrönddel kövesse őket, Alek készséggel engedelmeskedett a Móta hivásának. Az országuton állott Kiti, farkával legyezve magát és a sövény uj hajtásait harapdálva. A gyeplők ügyesen voltak a kocsis ülésének a fogantyujához erősitve és a mi a tisztaságot illette, a Lyncroft ur régi módi kocsija elég jól festett. De egy pillantás a kocsi belsejébe elég volt arra, hogy a helyzet felett az Alek humor érzetét felköltse.

A Móta szemei kisérték az övéit és most, hogy azokkal találkozzanak könnyü nevetéssel, szelid mélységükben felemelte hozzá, mi által megadta Aleknek azt az engedélyt, a mire szüksége volt. És mind a ketten olyan jóizüen és addig nevettek, mig a köztük levő idegenségnek minden érzetéről megfeledkeztek.

— A kegyed kocsisának nagy bizodalma van a lovában, hogy igy hagyja, még pedig az állomás mellett, jegyzé meg Alek, midőn rendes nyugalmát visszanyerte.

Móta kinyitotta a kocsi ajtaját és mielőtt Alek a segitségét felajánlhatta volna, végrehajtotta a szándékát és az egyik téglázódeszkát kiemelte a helyéből.

Azonban az egy lábbal hosszabb volt Motánál és nem engedte magát oly könnyen kivétetni a helyéből, hogy Móta kivánta.

— Engedje, hogy segitsek! Biztositom kegyedet, hogy a bal karom mindenre képes.

Vagy jobb szeretné, hogy a kocsisát keressem elő? kiáltá Álek.

De Móta csak az ajkait szoritotta össze egy másik erőfeszitésre és ez alkalommal az erős huzása oly sikeres volt, hogy ő a kocsi lépcsőjéről hátra csuszott és elesett volna, ha az Alek bal karja fel nem tartja. Ő éppen erre az eredményre el volt készülve és a Móta karcsu derekát átölelve csendesen szállitotta a földre, a nélkül, hogy plédjének egyetlen egy redője rendetlenségbe jött volna.

— Hogy volt képes olyan meggondolatlanságot elkövetni? kiáltá Móta.

És Alek, a finom orrlyukak remegését, a kis láb haragos toppintását, a legigézőbb dolognak gondolta, amit valaha látott.

— Valóban, én azt gondolom, folytatá Móta, hogy mi az önök segitsége nélkül sem a kezünket, sem a lábunkat nem tudjuk mozditani!

Az előbb azt kérdezte. Ön, hogy hol van a kocsisom, vagy valami ilyen formát. Ö otthon van, és lustálkodik és jó hogy megszabadultam tőle, mert ugy sem tudnám hasznát venni. Kérem menjen és küldje el azt a hordárt innét, aki ugy áll ottan vihogva, mintha az a bőrönd a kezéhez volna ragadva és azután jöjjön vissza és üljön be a kocsi hátulsó ülésére és ügyeljen magára, ne hogy a dunyha és a vánkosok megfulasszák.

Midőn Alek megfordult, hogy engedelmekedjék, ámbár a mulatság félreérthetetlen kifejezésével a szemében, Móta látta, hogy az egyik lábát nehézkesen huzza a másik után.

Ez ujabb bizonyság láttára, hogy Alek mennyire képtelen volt azon segitségre, mint az előbb, oly készséggel nyujtott neki, boszusága fokozódott.

És oh, mily háladatlan volt ő iránta! Midőn Alek a bőrönddel a kezében visszatért, miután a hordárt kifizette és elküldte, Móta gyanus remegéssel a szája körül minden rendezkedését befejezve, várakozott reá.

— Megpróbálja elfelejteni mindent, a mit e pillanatig mondtam, vagy tettem, és megengedi, hogy szives látásomat ujból kezdjem? kérdé Móta. Valóban nincs semmi, a mit a Tom barátjáért meg nem tennék és ő az ön sérülését oly mélyen fájlalja? Látom, hogy a lábát is megsértette, vagy talán a térdét? Ne tegyem vissza azokat a deszkákat, hogy ágyat vetve rajtuk, le tudjon nyugodni? Emitt-amott az ut oly borzasztó rázós. Nevetséges volt tőlem azt gondolni, hogy ön, azért, mert az arcza...

Elhallgatott, nem találva szavakat annak kifejezésére, amit gondolt, de a mostani lelki állapotában vigasztalására szolgált azaz erős szoritás, mit az Alek bal keze egy pillanatra az ő két kis kezére tett, amint azok előtte a kocsi ajtaját nyitva tartották.

— Édes Mervale kisasszony, mondá Alek vidáman, ha megigéri, hogy ostoba ügyetlenségemet és idejövetelem által a kegyed szivességére épitett megbocsáthatatlan merészségemet elfelejti, akkor engedje meg, hogy a „Tom Motájáról" azt a kedves képet tartsam az emlékezetemben, a hogy először láttam, oly készséggel várakozva arra az unalmas tehetetlen betegre, kit a Tom leirása után, várt és akkor én, a már eddig nyert fogadtatást a legkellemesebbnek fogom gondolni, mit az élet eddig nyujtott.

Móta boldog mosolylyal, inkább lehelte, mint mondta beleegyezését a köztük levő békességhez és aztán ismét kérte az ifjut, hogy a kocsiban foglalja el a helyét.

Indulnunk kell, mondá vidáman.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ez alapszabályok részint a társaság czége következő:

„Kolozsvári italmérők közkereseti társaság."

A társaság czélja édesitett szeszes italok és rumok gyári módon való előállitása, szesznagyraktárok létesitése és minden nemü szeszes italok nagyban és kicsinyben való árulása.

A társaság 12500 frt alaptőkével alakul meg, mely 25 ftos betétekre oszlik.

A társaság tagja lehet minden italmérési engedélyes, a ki legalább egy üzleti betétet befizet.

A társaság minden év végén megállapitja a tiszta hasznot, s a tagok közt aránylagosan osztja fel.

A társaság 3 évre alakul meg, s egy 27 tagu igazgatóság vezeti az ügyeit.

A pénztárt állandó s a tagok sorából választandó fizetéses pénztárnok kezeli, a kit sorrendben az igazgatóság tagjai felváltva ellenőriznek.

Ezek lényegükben az alapszabályok fontosabb rendelkezései.

Most már az alapszabályok elfogadva lévén, a tagok beiratkozása van folyamatban, s mihelyt ez befejezést nyer, megtartják az alakuló közgyülést, bejegyeztetik a czéget s első dolguk lesz a fogyasztási adó szedés jogát a várostól haszonbérbe venni, a mi, azt hisszük már csak azért sem fog nehézségekbe ütközni, mert itt 400–500 adófizető polgár existencziális érdekéről van szó, a mi bizonyára megszivelendő dolog e kérdés elintézésénél.

SZINHÁZ.

A plágium-ügy.

— „Uraságod idegen?" —

Lapunk tegnapi számában Gyalui Farkasnak egy ujabb távirati nyilatkozatát közöltük. Az idő rövidsége miatt tegnap nem reflektálhattunk reá, tehát most tesszük.

Gyalui ur azt jelenti, hogy elolvasta Mejo darabját és azt mondja, hogy érthetetlen előtte a hasonlatosság. Meg is próbálja magyarázni, hogy honnan történhetett ez? Mejo valószinüleg ugyanazon „vandeville-ismertetést" dolgozta föl. Ajánljuk Gyalui urnak, hogy hagyjon föl ezzel a bujósdival. A tegnap a darabok egymás mellé állitott részletei világosan bebizonyitották, hogy Gyalui és Mejo darabja egy és ugyanazon darab. Hogy miféle nyelvből másolta Gyalui ur, az nekünk tökéletesen mindegy. Mejo is, Gyalui ur is egy és ugyanazon darabot forditották, másolták le. Egyik sem irta oda, hogy kinek a darabját másoltak le: az ilyen eljárást plágizálás-nak nevezik. Gyalui Farkas ur tehát, ha itéletnapig nyilatkozik is a budapesti lapokban s ha ezer-egyig bizonyitja, hogy ő csak novellából dolgozott: akkor sem bizonyithatja be, hogy nem plagizált.

A „Budapesti Hirlap" mai számában is nyilatkozik Gyalui ur. Azt mondja, hogy ő tisztességesen járt el. Gyalui urnak a tisztességről furcsa fogalmai lehetnek, ha a plágizálást tisztességes eljárásnak nevezi. A legjobb a dologban az, hogy Mejot is védelmébe veszi, a ki szerinte szintén tisztességesen járt el. Szükségesnek látjuk megmagyarázni, hogy mit értünk mi tisztességes eljárásnak. Ha például ezt irta volna Gyalui ur a szinlapra: „X. ur Y. nevü vandevillejéből forditotta, vagy magyar szinre alkalmazta: Gyalui Farkas." Ez tisztességes eljárás.

Ha Gyalui ur a világos bizonyitékok, részletek közlése után is meri tagadni, hogy a darabot ő nem irta, hanem csak másolta vagy forditotta: felszólitjuk, sziveskedjék nekünk bemutatni azt a novellát, a melyből állitólag önállóan dolgozott, hogy ne legyen okunk tisztességes eljárásban kételkedni.

Attól tartunk azonban, hogy az a novella nem lesz bemutatható. Kételkedni pedig teljes jogunk van azután a sok kapkodás után, a mit Gyalui ur nyilatkozataiban végzett. Gyalui ur nyilatkozataiból összeállitottunk egy kimutatást arról, hogy miféle irodalmi müfaj az, miből darabját irta:

1. Csak franczia tárgy. (Szinlap).
2. Ismeretlen iró tárcza-novellája. („Magyar Polgár".)
3. Novella alakban egy vaudeville leirása. („Ellenzék".)
4. Ismeretlen vaudeville részletes ismertetése. („Országgyülési Értesitő" nyomán a fővárosi lapokban.)
5. Varin és Boyers vaudevillejének kivonata, teljes mértékben felhasználva. („Ellenzék".)
6. Franczia vigjáték „novellaszerü", párbeszédes „ismertetése". („Budapesti Hirlap.")
7. Ezt a pontot annak bevallására tartjuk fenn, hogy a darabot egyszerüen másolta francziából.

Ez a „novellaszerü" ingadozás teljesen igazolja azt, hogy miért kételkedünk Gyalui ur állitásainak hitelességében.

Egyik nyilatkozat végén azt is mondja Gyalui ur, hogy rágalom, mintha a darabját eredeti gyanánt adta volna be. Mi akar ez lenni? Ha csakugyan nem akarta eredetinek tekinteni maga sem, minő czimen engedte magát ünnepeltetni: mert azt csak nem képzelte, hogy egy 1 felvonásos darab leforditásáért pálmaágat érdemelt ki? Miért fogadta el akkor az ünnepeltetést? A forditókat tudomásunk szerint nem szokás ünnepelni.

*

Lapunk zártakor értesülünk, hogy azt a darabot, melyet Gyalui Farkas csak egyszerüen plágizált, magyar szinpadon már ezelőtt negyven-negyvenöt évvel előadták. Czime: „A földszint és lebuj" vagy „Egy kis tévedés." Társalgói vigjáték. Irta: Diósi. (Hogy forditva van, azt ez az ur is elfeledte odairni.) A darab személyei ugyanazok, mint a Gyalui darabjának személyei:

Gyalui. (1898)	**Diósi.** (185*)
Bomba, tenorista	**Lejtfi**, tánczmester.
Zenobia, nyakkendő-varrónő.	**Lejtfiné**, nyakkendő-varrónő.
Füleki (magánzó)	**Nyulfi**, magánzó.
Irma, felesége.	**Nyulfiné**, felesége.
Viktor, ujságiró.	**Sóska**, ujságiró.
Máli, szobaleány.	**Czili**, szobaleány.

A darab jelenetei teljesen azonosak Gyalui Farkas darabjával. A darab szövegkönyvét ma megtalálták a kolozsvári Nemzéti Szinház könyvtárában.

*

A lelencz. A kik a művészetben a szépet szeretik s a kiknek jóérzékét még nem rontották el a mindenféle szinpadi zagyvalékok, a mikkel mostanában országszerte tönkreformálják a szinházak müsorát: azok tegnap igaz örömmel gyönyörködhettek Szigligeti régi darabjának, a „Lelencz"-nek előadásán. Régi darab, a szinházak müsorán sem igen lehet látni, pedig mennyi erő, mennyi igazság lüktet ennek a népdrámának minden jelenetében. A tegnapi előadásnak különös érdekességet kölcsönzött az, hogy Fáy Szeréna játszta Julcsát, a népdráma fő női szerepét. Természetes, hogy az ő müvészete dominálta az előadást, melynek egyes jeleneteit olyan megkapó közvetlenséggel, hatalmas drámai erővel játszta meg, hogy a közönséget egészen megrázta Ez is egy olyan minden részletében kidolgozott pompás alakitás volt, a minőt csak igazi nagy müvésznők produkálnak. — Nagy István rektort Szentgyörgyi István játszta, ugy, a hogy ma csak ő tud játszani. — A megtestesült egyszerüség, közvetlenség volt minden hangja, minden szava. A ki ezekkel az eszközökkel tudja elérni a legnagyobb hatást, az igazi: Mester. Erzsike szerepében nagy sikere volt Turchányi Olgának. Tegnap ismét bebizonyitotta, hogy ő nem csak szinész nő, hanem: „szinésznő." Mert a kettő közt nagy külömbség van ám! Hogy Turchányi igazi egészséges talentum, az tegnapi játékának minden momentumából kiviláglott. Bartos pár szavas szerepében pompás volt. Kassai (Bertók) szintén jó volt. Leövey a jegyzőből pompás, karakterisztikus alakot csinált. Iványi (Beregi) sehogy sem tudott boldogulni a külömben nem neki való szereppel. Az előadás, melyet szép közönség nézett végig, mindvégig jó és összevágó volt.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, november 30.

— **Kolozsvárt történt.** Itt Kolozsvárt a tudomány és müveltség Athénjében, a vallásos türelem e klassikus földjén történt most a napokban. Egy katholikus káplánt elhivtak egy haldokló nőhez, hogy nyujtson neki lelki vigaszt az utolsó óráiban. A derék káplán megtudta, hogy a nő férje unitárius. Midőn a szegény nő esdeklő tekintettel nézett föl az Ur fölkent szolgájára, az vigasz helyett igy szólott: „látja maga azért szenved, mivel az ura átállott unitáriusnak". Ezzel bevégezte a vigasztalást, ott hagyta a szenvedőt most már lélekben is megtörve. Ezt a papi brutalitást, ezt a vad fanatizmust megbotránkozással hallották sokan és igy beszélik városunkon. Hát mi azt kérdjük attól a derék paptól, olvasta-e a bibliát? Tudja-e, hogy a samaritanus mit mivelt volt az utszélen kinlódó beteg zsidóval? Azt, hogy fölvette, könyörült rajta, vigasztalta. Ön, pap ur — ugy látszik elfeledte az evangeliumot. Ön nem ezt mivelte a saját hivével, hanem fölháboritotta lelkét és megtörte hitét saját vallása iránt. Ez botrány és jaj a botránkoztatónak!

— **Karácsonyi bazár.** A Jótékony Nőegylet buzgó választmánya fáradhatatlanul munkálkodik azon, hogy a karácsonyi bazár az idén is minden tekintetben fényesen sikerüljön. A szegények száma napról-napra nő s az egylet pénzlára alig győzi a legszükségesebbeket kielégiteni, pedig még a tél, a szegény emberek e réme, még besem köszöntött. Kolozsvár humánus társadalma bizonyára ezuttal is hozzá fog járulni azon nemes munkához, mely oly sok szegénynek igyekszik enyhiteni nyomorán és szerencsétlenségén.

— **Kolozsvár regalé bérlete.** Kolozsvár város regalé bérlete deczember hó végével jár le a mostani bérlő, Káhán Náthánnal szemben. Ezért a városi tanács az ujabb bérbeadásra vonatkozólag, már a legközelebbi időben kihirdeti az árlejtést. Az árlejtés iránt nagy érdeklődés fog nyilvánulni, mert eltekintve a helyi italmérők mozgalmától, mint értesitenek, Aradról is fognak reflektálni a bérletre.

— **Hányan vannak?** A kolozsvári italmérőknek tegnap tartott gyülése után azonnal ott a helyszinén megkezdették a 25 frtos üzlet-részek aláirását. A mint most értesülünk, már 120 engedélyes italmérő jegyzett üzletrészt, s lépett be ezzel a közkereseti társaság tagjai sorába. A végrehajtó bizottság tagjai ma személyesen keresték fel a még nem nyilatkozott italmérőket, s valószinüleg már holnap véglegesen megtudható lesz a társaság tagjainak száma. — Minthogy ez a társaság ez üzletággal foglalkozó polgárok egyetemes érdekeit van hivatva szolgálni, bizonyára valamennyi italmérő belép a társaságba, mert csak igy biztosithatja magának a remélhető legnagyobb hasznokat.

— **A Kolozsvári bor ellenőrző bizottság ébredése.** Dobál Antal városi tiszti főügyésztől értesitést vettünk, hogy a bor ellenőző bizottságnak ez idők szerint ő az elnöke. E bizottság tagjai Dávid Antal, Nagy Lajos, Szabó Samu, Rutska Lajos. E bizott ágot deczember 1-re, holnap d. e. 11 órára gyülésre hivta össze a városház közgyülési termébe, a melyen az elnök ismertetui akarja az 1893. évi 23 t. czikket, és az 1897 márczius havában kibocsájtott miniszteri rendeletet, mely a bizottsági elnök ős a tagok jogkörét szabályozza.

— **Öreg honvédek közgyülése.** A kolozsvármegyei és kolozsvári honvédegylet vasárnap, deczember 4-én, délután 3 órakor a tornavivodában rendes évi közgyülést tart. A gyülésre a bajtársakat tisztelettel meghivja és lehető eg teljes számban való megjelenésüket kéri Szabó Sámuel elnök, Nagy Pál jegyző. Tárgysorozat: Elnöki megnyitó. Évi jelentés az egylet működéséről a fontosabb évi eseményekről; számadások beterjesztése választmányi jelentéssel. Választmány és tisztviselők választása. Elnöki jelentés a budapesti országos honvédgyülésről. Évközben elhunyt bajtársakról megemlékezés és az élők számbavétele. Netaláni inditványok.

— **Szabolcska Mihály — temesvári ref. lelkész.** A temesvári ev. reform. egyház deczember hó 5-én tartja lelkész-választó gyülését. Az előjelek után itélve nem lesz ez formaszerinti valasztás, mert az egyházközség valamennyi tagja kivétel nélkül, egyértelmüleg — mint lapunknak irják — Szabolcska Mihály, a hirneves posta, lapunk kitünő munkatársa megválasztása mellett nyilatkozott. Szabolcskát e szerint nem választják, hanem meghivják a temesvári ev. reform. lelkészi állásra, hogy ez által it kifejezést adjanak annak, amennyire tisztelik őt a temesvári hivek. Szabolcska valószinüleg még ez évben elfoglalja a lelkészi hivatalt, melynek bizonyára diszére fog válni.

— **Tudományos felolvasás.** A jövő századot a villamos erő fogja dominálni a gazdaság, ipar, közlekedés. és háztartás terein. Ez a magyarázata, hogy a gondolkozni tudó fők az elektromos energia fejlődése iránt lázas érdeklődést mutatnak. A mult vasárnap a kolozsvári egyetem természettudományi termében felolvasást tartott dr. Pfeiffer Peter egy. tanársegéd. Tanárok, tanitók és iparosok ugy megtöltötték a termet, hogy alig lehetett benne férni. Az előadást produkcziókkal tette érdekessebbé. Előadás végén Haller Károly elnök mondott köszönetet dr. Abt Antalnak ki a helyiséget átengedte és az előadó jeles tanárnak.

— **A debreczeni ifjuság nem ünnepli deczember 2-át.** Debreczenből azt az értesitést küldik lapunknak, hogy ott a főiskola ifjusága elhatározta, hogy deczember 2-án ünnepelni nem fog, és igy az akkor esetleg tartandó istentiszteleteken sem vesz részt.

— **A hazai örmény nép** történeti alakja fényes multtal birt egyházi czelebritása, Verzár, (örményesen Verzereskul, — lengyel kiejtéssel Verziereszky) püspök szamosujvári emlékszobrának mesteri kézzel leendő megalkotására, — mint hirlik — szintén a kolozsvári monumentális király-szobor ünnepelt honi müvésze, Fadrusz, fog felkéretni, s miheIyt az országos közadakozás utján begyülendő pénzalap együtt lesz, az e részbeni tárgyalások is folyamatba tétetnek. A szoborügyi mozgalom kapcsán érdemesnek tartjuk kiemelni, hogy az első erdélyi örmény katholikus püspöknek saját testvéröcscse: Verzár Márton volt a család magyar nemességének egyik czimer szerzője is, ki a czimerlevélben az ugynevezett „normalis"-ban, mint kiérdemült főbiró emlittetik. A Verzár család nemesi diplomája jóval a püspök halála után, „Mária Terézia királynő idejében (1760. évben) kelt, s a nemességi kitüntetés megokolásában egyéb érdemek mellett, jelentékeny helyet foglalnak el az akkor már elhunyt püspöknek érdemei is!

— **Az abrudbányai** műkedvelői társaság a szegény iskolás gyerekek felsegélésére f. hó 27-en jótékony czélu szini-előadást rendezett. Szinre került Berczik Árpád „Igmándi kispap" cz. népszinmüve. Az előadás, tekintve az előkészületre szánt rövid időt, várakozáson felül jól sikerült. A czimszerepet Komáromi Gy. elég jól és ügyesen igyekezett előadni, játéka néhol azonban erőltetett volt. — Különösen kitünt kellemes hangja és szép játéka által Képes Erzsi k. a. (Lazsák Zsuzsa.) Általában véve a rendezés nagyon jó volt s minden műkedvelő igyekezett szerepét tőle telhetőleg jól előadni, a mi némelyiknek sikerült is, a mi pedig gyengeség volt, azt egyedül annak lehet tulajdonitani, hogy némelyiknek ez volt az első szereplése s a lámpaláz is bántotta egy kissé. Boér Gizi (Nagy Jánosné), Balla I. (Nagy János), Pongrácz Dénesné (Birike), Medzvay Jánosné (Eszti)'stb. játékuk kellemességével és az előadott biztossággal mindenkit kellemesen érintettek. A mükedvelők egy kellemes estét szereztek a műértő közönségnek. Az erkölcsi sikerhez meglehetős anyagi siker is járult. A jólsikerült előadást tánczmulatság követte. Ugy az előadáson, mint a tánczmulatságon Abrudbánya legelőkelőbb családjait s legszebb leányait láthattuk jelen. A kitünő rendezésért és a siker érdekében tett fáradozásokért dicséretet érdemel Medzay János elnök. F.

— **Urak** igen jó házi kosztot kaphatnak uri háznál Belközép-utcza 12 szám. emelet.

Egyleti élet.

Felolvasás. „A magyarországi könyvnyomdászok és betüöntők szakegyesületének kolozsvári fiók-szakegyletében, — mely csak pár héttel ezelőtt alakult meg, tegnap este tartották az első felolvasást, a tagok nagyszámu jelenlétében. Felolvasó Barabás Béla volt, ki „A szép iránti érzék és az önmivelés szüksége a nyomdászatban" czimmel tartott igen ügyes felolvasást.

Gyászrovat.

Simkowieth (Szenkowich) Márton birtokos, a zene-conservatorium alelnöke, életének 81-ik évében, f. hó 29-én d. e. 9 órakor, végelgyengülésben megszünt élni. A megboldogultnak földi részei decz. 1-én d. u. fél 3 órakor fognak Belmagyar-u 3 sz. házától a r. kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni; lelke üdveért az engesztelő szentmise-áldozet decz. 2-án d. e. 9 órakor fog a Minoriták templomában az Egek urának bemutattatni, mely mindkét végtisztelettételre rokonok, barátok és ismerősök tisztelettel és szomoruan meghivatnak.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék" táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

Az egyetemről.

Budapest, nov. 29.

A mint a „Bud. Tud." értesül a Józsefmüegyetemen az előadások a mult és e heti szünetelés miatt az év végén két héttel tovább, tehát május végéig fognak tartani.

Szervezkedő mezei munkások.

Pozsony, nov. 29.

A pozsonymegyei mezei munkások körében — egy idő óta élénk mozgalom észlelhető, melynek czélja a szervezkedés, hogy reájuk nézve válságos időkben segély- és gyámolitás nélkül ne maradjanak. E mozgalom élén a mezei munkások betegsegélyezésére alakult Védegylet áll, mely köré a mezei munkások már eddig is nagy arányokban csoportosultak. Nincs az a hét, melynek vasár- és ünnep napján, vásárok alkalmával röpiratok szétszórásával, kisebbnagyobb gyülések, értekezések utján ne szervezkednenek. Tegnap pedig Guláthán nagy népgyülés volt, a melyen a helybeli és környéki intelligenczián kivül a környékbeli községek küldöttségileg képviseltették magokat, s fölül két ezeren vettek abban részt. Kovács Gyula főtanitó beszéde után a Budapestről ide érkezett Szikora Zoltán egyleti titkár beszélt egy óra hosszáig, nagy tetszéssel és sikerrel. A népgyülés távirati uton üdvözölte K. Jónás Ödön orsz. képviselőt, az egylet elnökét.

Borhamisitások.

Budapest, nov. 29.

A magyar kereskedelmi csarnok küldöttsége tisztelgett tegnap Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszternél, hogy vonatkozással a miniszternek a képviselőház f. hó 16-án tartott ülésén a borhamisitások tárgyában tett, realis kereskedői körökben osztatlan helyesléssel fogadott nyilatkozatáért köszönetet mondjon és egyuttal kijelentse a minister urnak, hogy közremüködését a legkészségesebben felajánlja. A küldöttségben az egyesület titkára dr. Schreyer Jakab, továbbá Abelesz Zsigmond szakosztályi elnök, Kammermayer Károly szakosztályi alelnök és Fálics Ferencz, Ditzl Győző, Oppenheim Emil szakosztályi tagok vettek részt.

A miniszter a küldöttséget a legszivélyesebben fogadta és utalva az összes közgazdasági tényezők együttes müködésének szükségére, kijelentette, hogy a borhamisitások ellen ugy a productio, mint a realis kereskedelem azon érdekében ezentul is a törvény adta legszigorubb eljárást óhajtja követni, mert ugy van meggyőződve, hogy a külföld bizalma hazai termékünk iránt állandóan csak ez uton biztositható és hogy a fogyasztó közönség csak ez uton nyugtatható meg. Ismétli — a mire már a képviselőházban is utalt — hogy a borkereskedelmet, mint olyat, annál kevésbbé akarja érinteni, mert tudomása van arról, hogy van egy realis borkerekedelmünk, mely ugy a külföldnek, mint a fogyasztó közönségnek hamisitatlan árut nyujt és mert meggyőződése szerint a produktiónak a reális kereskedelemre szüksége van. Örömmel fogadja egyuttal a küldöttség azon kijelentését, hogy a magyar kereskedelmi csarnok és annak borkereskedői szakosztálya közremüködésére számithat.

Az elnök lemondása.

Budapest, nov. 29.

Kardoss Kálmán, a képviselőház alelnöke, kit az éjjeli ülés beteggé tett, ma jelent meg azóta elösször a Házban s kijelentette, hogy lemond a képviselőházi alelnöki állásról.

A kormány kapaczitálta, hogy ne mondjon le egyelőre, mert az ellenzék az uj alelnök választásánál ismét napirend vitát csinálna.

Kardos egyelőre engedett a kormány rábeszélésének.

Országgyülés.

Budapest, nov. 29.

A képviselőház mai ülésén névszerinti szavazás volt Szalay Károly inditványa felett, hogy Rakovszky mentelmi ügye most tárgyaltassék-e vagy szombaton.

A többség a szombati tárgyalás mellett döntött.

Saághy interpellált az Engel-féle hamis borok ügyében.

Perczel, Darányi felelik, a vizsgálatot ujra rábizták Krecsányira.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLOS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Görög Mártonnak az „Ellenzék" folyó évi november 28-iki 270. számában ellenem közzétett qualificálhatlan közleményére kijelentem, hogy annak méltó megtorlása czéljából a birói oltalom igénybevételére ügyvédemet megbiztam.

A t. közönséget pedig kérem, hogy addig is, mig a meghozandó itélet ugyanezen helyen közöltetni fog, véleményét függőben tartani kegyeskedjék.

Szamosujvár, 1898 nov. 29.

Haraga Antal.

Előnyös bevásárlási alkalom karácsonyra és ujévre!

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy az idény előhaladottsága miatt a raktáron levő

összes árukat

mélyen leszállitott árban

bocsátom eladásra.

Midőn ezen kedvező alkalmat a nagybecsü közönség figyelmébe ajánlom, maradok kiváló tisztelettel

Voith Miklós,
Kolozsvárt, főtér.

1—2

Mezőgazdasági Bank és takarékpénztár részvénytárs.

Kolozsvárt, Jókai-utcza 3. sz. emelet.

Betétek után naptól-napig

5% kamatot

fizet, s a tőke kamatadót is az intézet sajátjából fedezi, ugy, hogy a betevő tiszta kamatot élvez.

BETÉTEK

rendszerint felmondás nélkül fizettetnek vissza.

Minden a bank és takarékpénztári ügyletekre vonatkozó felvilágositással szivesen szolgál

1—2. **az igazgatóság.**

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Sz. 1211—1898. 929. 2—3.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Kolozsvár sz. kir város tanácsánál elhalálozás folytán megürült és választás utján betöltendő II. oszt. irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek Felhivom mindazokat, a kik ezen évi 500 frt fizetés és 120 forint lakbérrel javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I t. cz. 19. §-ban előirt minősitést, életkorukat és eddigi szolgálatukat feltüntető okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket legkésőbb f. évi **deczember hó 15-ig** hozzám annyival is inkább adják be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek

Kolozsvárt, 1898 november 22.

Gróf Béldi Ákos s. k.
főispán.

Sz. 1504—898 935. 1—1.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi Miniszterium 1898 évi október hó 14-én kelt 66.278 számu rendeletével az alvinczi állami amerikai szőlőtelepen egy munkavezetői-lak, egy kut és egy árnyékszék épitését engedélyezte.

Emlitetteknek 1899 év augusztus hó 31-ikéig való felépitése illetve elkészitésének biztositása czéljából az **1898. évi január 8-ik napjának d. e. 10 órájára** a m. kir. vinczellér-iskola helyiségében (Magyar-utcza 42. sz.) zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy fentebbi épitkezések végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (kiöltött ajánlati költségvetéssel együtt) a kitüzött nap 8 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben beérkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt az ajánlati költségvetés végösszege 10%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek az állampénztárnál, adóhivatalok, számhivatalok stb.) történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóbanforgó épitkezésre vonatkozó tervrajz, előméret és részletes feltételek alólirt igazgatóságnál a hivatalos órákban naponkint megtekinthetők, ugyanitt ajánlati költségvetési minták is kaphatók.

Kelt Nagy Enyeden, 1898 november hó 20-án.

[Utánnyomások nem dijaztatnak]

M. kir. vinczellér-iskola igazgatósága.

Sz. 689—1898. 938. 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhirré teszi — hogy a beszterczei kir. járásbiróság 1897 évi 20094 számu végzése következtében Dr. Brecher József ügyvéd által képviselt Kimmelmann és Kurländer javára Mandel Sámuel ellen 157 forint 21 kr. s járulékai erejéig 1897 évi decz. hó 13 ikán foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 366 frtra becsült törökbuza, libák és szénából álló ingóságok nyilvános árverésen eldatnak.

Mely árverésnek a m. ludasi kir. járbiróság 1898. évi V. 536_2. számu végzése folytán 157 forint 21 kr. tőke-követelés, ennek 1895. évi november hó 25. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 59 frt 55 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Mező Czikudon Mandel Sámuelnél leendő eszközlésére — **1898 évi deczember hó 5. napjának d. e. 11 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §. értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt M. Ludas 1898 november hó 5. napján.

Szentpáli János
kir. bir. vghajtó.

Udvari András

kocsi-gyártó Kolozsvárt,

Hidfő-utcza „Zöldfa"-vendéglő mellett.

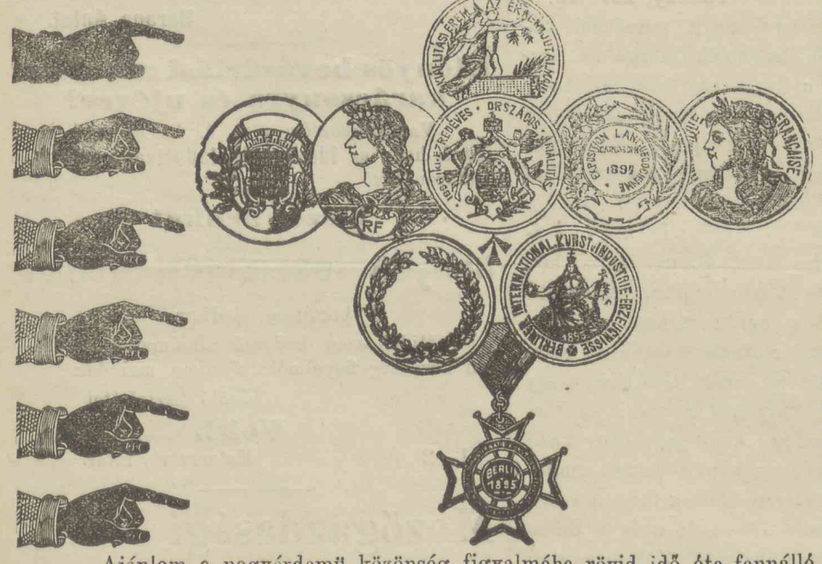

Ajánlom a nagyérdemü közönség figyelmébe rövid idő óta fennálló

kocsigyártó üzletemet,

a melyet most teljesen megnagyobbitottam és saját **kovács-mühelylyel** rendeztem be, a hol elvállalok mindennemü **kovács, nyerges és fényező-munkákat** szakszerü kivitelben.

Raktáron nagy választékot tartok!

Készitek bárminő **reklám-** vagy **fényüző** kocsikat. E vem jó és tartós munkát készitení, lehető szolid árért.

A nagyérdemü közönség további pártfogását kérve tisztelettel

Udvari András,
kocsi-gyártó.

725 17—0.

Udvarhelymegyében

Küsmöd községben 430 holdas birtokom 1899 április I-étől kezdve haszonbérbe kiadó!

Értekezhetni tulajdonos **Pálffi Dénessel** Tarcsafalva, Kobát-Demeterfalva. 925. 3—3.

Az őszi évad beköszöntése alkalmából van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét a kizárólag **legmodernebb franczia, angol** és **hazai** szövet ujdonságokkal dusan felszerelt

WEISZ ADOLF

törv. bejegyzett czégem alatt évek óta fennálló legjobb hirnevnek örvendő és **Kolozsvárt, Unió-utcza I. sz. a. (Plébánia épületben)** levő

férfi-ruha üzletemre

felhivni.

Nagyrabecsült megrendelőim előtt ismeretes azon sikeres törekvésem, hogy a **saját műhelyemben** mindig a **legutolsó londoni divat** szerint előállitott **öltönyök,** nemkülönben a **legkülönbözőbb felöltők elegáns és gazdag** kiállitása által a legkényesebb izlést is teljesen kielégiteni igyekszem.

Midőn az eddigi szives támogatást hálásan megköszönöm kérem a további pártfogását és megrendeléseit. Tisztelettel

722. 10—10. **Weisz Adolf.**

TÜZIFA

10000 kgr. első minőségü nem usztatott hasábos bükkfát	frt 58.—
10000 kgr. első minőségü fiatal hasitott tölgyfát	frt 51.—
10000 kgr. hántott tölgyfát	frt 51.—
4 köbméter fiatal nem usztatott hasábos bükkfát minőség szerint 11 50 és	frt 11.—
4 köbméter szép, vegyes vastagságu hántott tölgyfát	frt 9 50
4 köbméter vékonyabb vastagságu hántott tölgyfát	frt 8 50
4 köbméter első minőségü fiatal hasitott tölgyfát	frt 10·50
8 köbméter [egy hosszu öl] gömbölyü tölgyfát	frt 18·—
4 köbméter usztatott hasábos bükkfát	frt 10·—

házhoz szállitva

azonkivül még hasábos tüzigyertyánfát ölenként vagy kocsinként, továbbá cserfát, sasfákat, kerékvetőket, gömbölyü tölgyfákat minden méretekben jutányos árak mellett meg lehet rendelni

Klemm Pál
fakereskedésében, külmonostor u. 116.

936. 1—10 Telefon 79.

Mindennap friss

brassói tormás virslit, valamint mindenféle kolbásznemüeket mint párisi kolbász, lengyel kolbász, nyelv kolbász, stb. stb.

továbbá táblasodar elsőrendűt,

füstölt és paprikás szalonnát, táblaszalonnát, kaiserfleischt

ajánl postacsomagokban utánvét mellett

Fleischer M. és társa,

hentesüzlet, szalámi és zsiradékárugyár **Brassó.** 926. 2—3.

Hoff János maláta kivonat készitményei gyengék és betegeknek.

Hoff János maláta egészség itala.

A általános **elgyengülésnél,** az **alhasi szervek rendellenes működésénél, mell- és gyomorbántalmaknál,** nemkülönben a **lábbadozóknak** legjobban bevált és legjobb izü erősitő szere.

Egy palaczk ára **75 kr.**— Öt palaczk **bérmentve 3·75 kr.**

Tiz éve, vagy már régibb idő óta használom az Ön maláta egészségi sörét és egyébb maláta készitményeit. Ezek az egyedüli szerek, melyek feleségemnek visszaadták az egészségét.

Böger, Bécs Hofmühlgasse.

Hoff János süritett maláta kivonata.

Tüdő-bajoknál, gégehurutnál, ugymint **idült köhögésnél;** főleg a gyermekek **légzési szerveinek** megbetegedésénél a legjobb sikerrel alkalmaztatik. — Ize nagyon kellemes.

Egy üveg ára **1 frt.** Öt üveg **bérmentve 5 frt.**

Maláta kivonat készitményei valóban jó és hatásos szerek. Küldjön tehát ismét 5 üveg maláta kivonatot, 1 font maláta csokoládét és $^2/_2$ zacskó maláta kivonat mell-czukorkát.

Fischer G. őrnagy N.-Várad.

Hoff János maláta egészségi csokoládéja.

Gyengeségnél, vérszegénységnél, idegességnél, álmatlanságnál, étvágytalanságnál kitünően bevált. Rendkivül jó izü és táplá ó. Gyenge gyermekek igen jó eredménynyel használják.

Egy csomag ára **1** frt.

Maláta csokoládéja a legkitünőbb a mit ismerek. Ezen kellemes italt idült gyomor — illetve emésztési zavaroknál, sápkornál és **általános** gyengeségnél mindenkor jó eredménynyel alkalmazom.

Dr. Nicolei orvos, Triebel.

Hoff János maláta-kivonat mell czukorkái.

Köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál, főleg **tüdőhurutnál** utólérhetlen hatásu A valódi maláta mell-czukorkákat emésztési zavar nélkül tetszésszerinti mennyiségben lehet használni

Egy doboz ára **10 kr.,** — egy zacskó **30 kr.**

Csodálatos volt maláta-kivonat mell czukorkáinak hatása makacs köhögésem ellen.

Zedlitz Neukirch lovag, Waldenburg.

Czukorkái feleségem köhögésén és a thmatikus bántalmain kitünően segitenek.

Busch plébános, Weischütz.

Raktár Kolozsváron: Dr. Hintz Gy., Bogsch L., Széky M., Biró János, Tanács József gyógyszertáraiban; Burger Fr. drogua-üzletében; Segesváry és társai, Gergely F., Tihanyi A., ifj. Pere Istv., Pap Kristóf csemege és füszerkereskedéseiben.

Magyarországi kizárólagos főraktár: Török József gyógyszertára Budapest, Király-utcza 12.

916. 2—20 **Közlemények árjegyzékkel ingyen és bérmentve.**

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tudatni, hogy raktáromban

I. rendü bükk és szép vastag hántott TÜZIFA

kapható ugy kocsi, mint öl számra.

1 kocsi jó szárazz bükkfa haza szállitva **50 frt.**
1 kocsi jó száraz I. rendü bükkfa haza szállitva **58 frt.**
4 köbméter száraz bükkfa haza szállitva **8 frt 50 kr.**
4 köbméter száraz I. Bükkfa haza szállitva **11 frt 50 kr.**
4 köbméter száraz hántott fa haza szállitva **11 frt.**

Megrendelhető (Belhid) Wesselényi Miklós-utcza 14. Hazám kávéház udv és Kajántó-utcza 41. **Telefon 315.** 937. 1—3.

Ugy a mennyiségért, mint a minőségért felelősséget vállalok.

Fisch Géza.

Karácsonig!

Dus választéku gyermek-játék- és diszműárukat

25% árleszállitással

Czipő-, kalap-, fehérnemü- és női kézműárukat

15% árleszállitással

árusitunk, mély tisztelettel ajánljuk a n. érdemü helybeli és vidéki közönségnek.

Kohn Lajos és társa

belhid-utcza 24., a m. kir. posta-palota mellett. 918. 2—8

Készpénzfizetés mellett. Készpénzfizetés mellett.

Hallatlan olcsó árak!

Tájékozásul!

Az őszi és téli idény megkezdetén nagyon fontos, hogy hol vásároljuk be szükségletünket.

Miután raktárunk dusan el van látva divatczikkekkel a hol **készpénzfizetés mellett** kevés összegért igen hasznos dolgokat lehet bevásárolni, felhivjuk a n. é. közönséget, — hogy egy próba vásárlást tenni nálunk el ne mulassza.

Egy mt. női téli gyapju ruha-szövet 25. 30.
Egy mt. finomabbak 60, 80, 1 frt, 1 frt 10.
Egy mt. női posztó 38 kr.
Egy mt. tiroli loden 25 kr.
Egy mt. parket jó mosó 18 kr.
Egy mt. finomabbak 25, 30, 35, 40.
Egy mt. csipke függöny, 15,20,25,30,40,50,60.
Egy pár tunisz ablakfüggöny 1·30-tól 7 frtig.
Egy drb szövet-ágyteritő 1 frt 10 krtól felj.
Egy garnitura 3 frttól feljebb.

Szőnyeg 3 mt. hosszu, 2 m. sz., 2 frt 40 kr.
Paplanok 1·80, 2·50, 3·50, 6 frtig.
Mátráczok 3 frttól feljebb.
Alsó ingek és nadrágok 55 krtól feljebb.
Egy aczélnyelü esőernyő 1 frt 20 kr.
Egy aczélnyelü selyem ernyő 1 frt 80 kr.
Egy pár női czugos czipő 2 forint 50 kr. és
még számtalan más czikkek készpénz fizetés mellett hallatlan olcsó árban.

802.12—20

Nagy raktár!

Poszler és Társa divatáruháza Kolozsvárt Wesselényi-u. (belhid) 5. szám.

Ny. Magyari Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.